

Nejatraktivnější země světa z hlediska snadnosti podnikání

Ekonomické úspěchy jednotlivých zemí do velké míry závisí od investičního klimatu, který v nich panuje. Jinými slovy od toho, jaké dokážou vytvořit prostředí pro to, aby při vzniku nápadu pro podnikání mohly subjekty tyto nápady realizovat a po opadnutí zájmu naopak od podnikání upustit. Jenže jak zjistit, kde se podniká nejsnadněji a kde by naopak délka potřebných administrativních kroků nebo rigidita trhu práce mohla investory spíše odradit? A jak zjistit v čem se má daná země zlepšit?

Metodologie studie Doing Business

Hledání odpovědi už pátý rok usnadňuje studie Světové banky. Letošní vydání se jmenuje **Doing business 2008** (bere však do úvahy stav k začátku června 2007, tj. letošní situaci). Tato studie zkoumá faktory, které zlepšují podnikatelské prostředí a ty, které naopak podnikání spíše brzdí. Zaměřuje se na 178 ekonomik světa, které posuzuje na základě deseti kritérií: **(1)** Zahájení podnikání (počet potřebných kroků, jejich trvání a cena, minimální kapitál), **(2)** Licence potřebné na výstavbu (jak obtížné je postavit budovu), **(3)** Zaměstnávání pracovníků (pružnost pracovního trhu, nemzdové náklady na práci, cena propuštění zaměstnance a pod.), **(4)** Registrace majetku (jak snadno lze oficiálně zaregistrovat vlastnictví při přechodu z jednoho vlastníka na druhého), **(5)** Získání / dostupnost úvěru (práva dlužníku a věřitelů, výměna informací o dlužnících atd.), **(6)** Ochrana investorů (nakolik je postihnutelné zneužití majetku podniku pro soukromé účely), **(7)** Daně (výška daní, časová náročnost vedení daňové agendy v podnicích atd.), **(8)** Obchodování přes hranice (náklady a snadnost procedur pro vývoz a dovoz), **(9)** Vymahatelnost kontraktů (měří se na případu vymáhání platby za dodané zboží) a nakonec **(10)** Ukončení podnikání (náklady, trvání, procento kapitálu zachráněného po bankrotu).

Při sestavování řebříčku se vypočítá jednoduchý průměr percentilů, ve kterých se daná země nachází v každé z deseti výše zmíněných oblastí. Pak se všechny státy seřadí na základě průměrného percentilového hodnocení a výsledkem je řebříček zemí, ve kterých je podnikání nejsnadnější (viz první tabulka).

Letos v regionu s nejlepším umístěním opět Slovensko

Letošní první desítka se velice podobá té z předešlého roka, na čele pořadí panuje Singapur a hned po něm následuje Nový Zéland s USA.

V rámci střeoevropského regionu si letos opět nejlépe vede Slovensko. Pořadí na dalších příčkách doznalo změny, když Maďarsko (možná pro někoho překvapivě) předběhlo Českou republiku. Důvodem viditelného skoku Maďarska v řebříčku je výrazné vylepšení u prvních čtyř kritérií (<http://www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyid>

=87). V Budapešti byl otevřen druhý katastr a doba registrace se tak snížila ze 60-90 dnů na 30-90 dnů, došlo k vícerym změnám legislativy kupříkladu o bankrotu a v srovnání s ostatními státy OECD je v Maďarsku relativně snadné najímání a propouštění pracovníků. Na konci regionálního pelotonu se nachází Polsko, kde největším problémem je administrativní náročnost začátku podnikání jako i výše potřebného kapitálu, komplikované a zdouhavé udělování licencí a v neposlední řadě i daně. Poslední oblast však příští rok slibuje významné zlepšení v hodnocení, jelikož v Polsku došlo k viditelnému snížení odvodového zatížení zaměstnanců a zaměstnavatelů a tudíž zlevnění práce (odvody šly / ještě půjdou dolů celkově o 7 procentních bodů ve dvou krocích).

Řebříček (pořadí) zemí s nejsnadnějšími podmínkami pro podnikání podle Světové banky

	DB 2008	DB 2007***
Singapur	1	1
Nový Zéland	2	2
USA	3	3
Hong Kong	4	5
Dánsko	5	7
Velká Británie	6	6
Kanada	7	4
Irsko	8	10
Austrálie	9	8
Island	10	12
≡	≡	≡
Slovensko	32	36
Maďarsko	45	66
Česká republika	56	52
Polsko	74	75

Zdroj: Doing Business 2008, Světová banka

*** Slopec „DB 2007“ uvádí pořadí z loňského vydání studie. Letos však byly přidány tři nové země a navíc došlo k mírným metodologickým změnám. Proto se budou tyto čísla ještě přepočítávat.

V čem jsou relativní silné stránky a slabiny ČR?

Tabulka na druhé straně zobrazuje jak si země střeoevropského regionu vedou v jednotlivých z deseti hodnocených oblastí. Toto srovnání dává možnost vyhodnotit relativně slabiny ale i silné body jednotlivých států. Platí přitom, že čím nižší známka, tím lépe (protože to implikuje lepší umístění v řebříčku).

Jak je na to ČR? Detailní rozbor lze najít na stránce <http://www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyid=55>

Začněme pozitivně: ČR vyniká v lehkosti obchodování přes hranice, kde dostalo dobrou známku a je na tom nejlépe i v regionálním srovnání (vděčí za to mezi jiným relativně nízkým nákladům na vývoz a dovoz). Také dostupnost úvěrů je v případě ČR uspokojivá (široký rozsah pokrytí obyvatelstva a firem úvěrovým registrem v srovnání s ostatními státy regionu).

No a ve kterých aspektech by se podnikatelské klíma v ČR mohlo a mělo ještě zlepšit? Relativně slabé postavení má ČR v oblasti ukončení podnikání. Jednak je proces bankrotu zdoluhavý (6,5 let versus 2 roky v HU a 3 roky v PL) a jednak podle studie vytěží věřitelé od insolventní firmy relativně nízkou část svých pohledávek (21,3% v ČR vs. 38,4% v HU a 45,2% v SR). Proč je snadné ukončení podnikání tak důležité? Protože čím déle neprosperující firmy prožívají, tím je lidský a finanční kapitál déle vázán neefektivně a nemá možnost přemístit se do perspektivnějších projektů, které by ekonomice pomohly. Nízké procento zachráněného kapitálu z nesolventních firem může také některé investory odradit od toho, aby se vůbec pouštěli do rizikovějších projektů.

Dalším slabým bodem je vymahatelnost kontraktů, kde má ČR také v srovnání s regionem relativně slabou známku. Je to

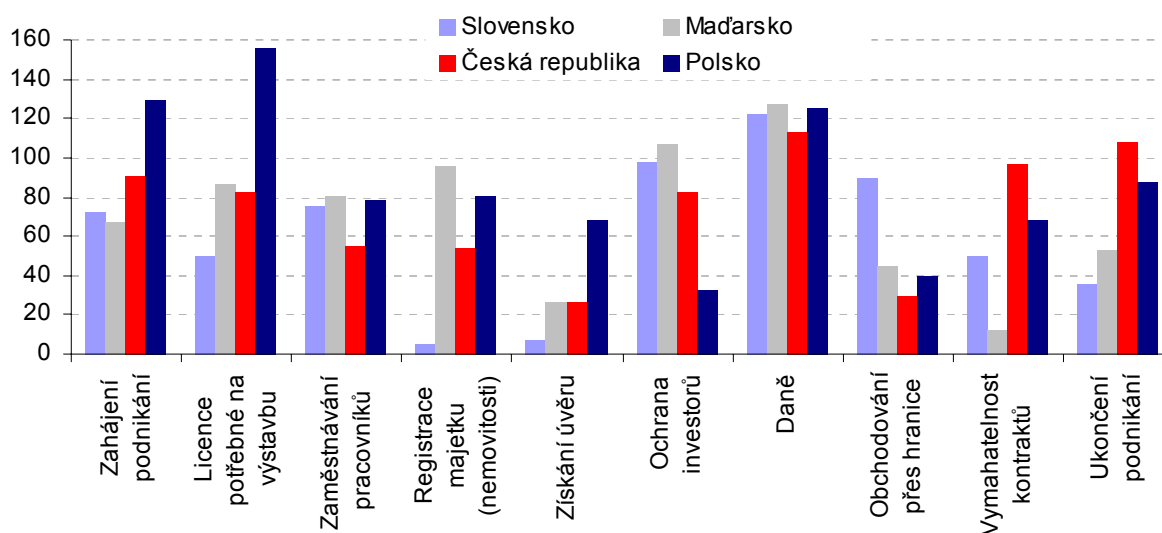
zejména kvůli tomu, že proces vymáhání kontraktů trvá dlouho a je zároveň relativně nákladný.

Proč se tím vším vůbec zabírat?

Lze předpokládat, že příznivější podnikatelské prostředí přinese ovoce v podobě nových firem a podniků, což se pozitivně projeví na rychlejším ekonomickém růstu a nižší nezaměstnanosti (a bude mít i další pozitivní dopady jako lepší vývoj státního rozpočtu atd.). Podle analýzy Světové banky je návratnost kapitálu nejvyšší právě v těch zemích, které uskuteční nejvíce reforem (nehlédě na startovací bod). Tedy investoři si reformy, zdá se, všímají.

Studie Doing business má i svá omezení, jako konec konců přiznává i samotná Světová banka. Kupříkladu nebere do úvahy výhodnost polohy dané země (blízkost významným trhům) nebo stav ekonomiky. Podle mého názoru však poskytuje docela dobré vodítko, které oblasti je zapotřebí zlepšovat, jestliže chceme, aby ekonomika ještě více prosperovala.

Jak si ČR a zbytek regionu vede v jednotlivých oblastech indexu (vyšší číslo znamená horší postavení v řebříčku)

Zdroj: Doing Business 2008, Světová banka